

COVID-19

HAWAII DEPARTMENT OF HEALTH

KASANO NGA AYWANAN TI MAYSA NGA TAO NGA ADDA COVID-19 NA DIAY BALAY

Limitaram ti pannakidinnam

- Paggyanem ti masakit nga tao ti nakaisina nga kwarto ken banyo
- Dagiti agay-aywan kadagiti tao nga adda COVID-19 na ket haan nga mabalin nga nangatngatu ti peggad na nga agkasakit ti nakarkaru
- Siguradwem nga ti kwarto ti masakit nga tao ket adda nasayaat nga paggapwan ti angin (e.g., lukatam dagiti tawa wenno lukatam ti electric fan)
- Awan ti mapalubusan nga bumisita

Kitaem dagiti sinyales tapno maipakaammo

- Kontakem ti doctor yo nu kumaru dagiti simtomang
- Tumawag ka ti 911 nu adda emergency (ipakaamom ken daydiay dispatch personnel nga adda COVID-19 na daydiay tao)
- Sinyales tapno maipakaammo: Marigatan nga aganges, deretso nga sakit wenno nadagsen nga barukong, kabarbaru nga panakallilaw, marigatan nga makariing wenno agriing, nalitem nga bibig wenno rupa

Tipden ti panagwaras ti mikrobyo

- **MAKAN:**
  - Masapul nga mangan ti maysa nga tao nga adda sakit na (wenno mapakan) diay uneg ti kwarto da wenno adayo ti sabali nga tao
  - Agusar kayo ti gloves, sabon ken napudot nga danum nu Ugasan yo dagiti plato ken kutsara wenno ikabil yo sadiay dishwasher
  - Dalusan yod agita ima yo kalpasan yo nga agikkat ti gloves wenno aggiggem ti makan
- **HAAN YO NGA IPABULOD DAGITI PERSONAL NGA GAMIT YO** (e.g., plato, kutsara, twalya, ules wenno electronics)
- **TELA NGA ABBUNG TI RUPA WENNO GLOVES** (kaanu nga mausar):

TAO NGA ADDA SAKIT NA: Tela nga pangkalub ti rupa nu napalibutan ka ti sabal inga tao (sadiay balay wenno nu mapan ka agpadoktor)

TIGA-AYWAN: Agusar ka ti tela nga pangkalub ta rupam nu agay-aywan ka ti masakit nga tao. Agusar ka ti gloves nu adda kuldngem, wenno adda naiggamam nga dara, takki wenno sabal inga fluid nga naggapu ti bagi. Ibelleng yo ti gloves sadiay nakalinya nga basuraan. Kanayun ka nga agugas ti ima nga insigida kalpasan mo nga ikkatten ti gloves mo ken nu kalpasan mo nga makaasideg ti maysa nga tao nga masakit.

- **UGASAM DEYTA IMMAM** kanayon ka nga agusar ti sabon ken danum ti 20 nga segundi ti kabayag. Nu awan ti makitam nga sabon ken danum, agusar ka ti hand sanitizer nga adda nagan na nga 60% nga alcohol. Nu narugit deyta imam, haan mo nga iggaman dagita matam, ngiwat ken agong mo.
- **DALUSAM KEN I DISINFECT MO** dagidiay kanayon nga maiggaman nga lugar ken banbanag ti inaldaw (e.g., paglukat ti arwangan, paglukatan ti silaw, pagiggaman, kasilya, gripo, electronics, etc.)
  - Tapno malimitaran ti pannakaiwarnak, dalusam laeng ti nakaisina nga kwarto ken banyo ti maysa nga tao nga adda sakit na nu kasapulan.
- **PANAGLABA:** Agusar ka ti maibelleng nga gloves nu agiggem ka ti badu/ules ti masakit nga tao. Usarem diay kapudutan nga danum maipalubus nga usaren ti panaglabam. Pamagaem ti kangatwan nga pudot nu mabalin. Ugasam nga insigida dagita imam kalpasan mo nga ikkatten dagita gloves mo.
- **BASURA:** Ilasin mo ti pagbasuraan ti masakit nga tao. Agusar ka ti gloves nu ikkatten dagidiay pagbasuraan ken nu agiggem/agibelleng ka ti basurahan. Ugasam deyta imam nu malpas.

Bantayam deyta karadkad mo

- Masapul nga agtalna ti uneg ti balay dagidiay taga-aywan ken bantayan da ti karadkad da para ti simtomang ti COVID-19 (e.g. gurigor, panagkapsut nga aganges, etc.)
- Masapul nga kumontak ti doctor dagidiay taga-aywan nga makarikna ti simtomang. Nu awan ti doktor mo, wenno adda kayat mo nga saludsuden, bisitaem ti <https://www.auw211.org/> wenno tumawag ka ti 211
- Agidiay tiga-aywan nga awan ti simtomang na ket masapul nga agtalna diay balay da **habang** nakakulong ti uneg ti balay dagidiay tao nga adda COVID-19 na **ken** para ti 10 nga aldaw* kalpasan.

*14-nga aldaw nga pannakaiquarantine ket masapul latta ti uneg ti lugar nga adda agtitipun nga tattao (e.g. pasilidad ti panagaywan nga nabayag, balay ti panagaywan para ti grupo, pasilidad para kadagiti tao nga makasapul ti tulong ti panagbiyag da, pagbaludan, paglinungan, balay nga pagpalaingan ken lugar nga pagpaagasan, balay ti militar, etc.).